

Factsheet Zorgprofessionals met post COVID klachten

Naam dossierhouder: 5.1.2e 5.1.2e Telefoonnummer dossierhouder: 5.1.2e Datum: 27 juni 2022	
Samenvatting van het onderwerp	<p>Zorgverleners die langdurig ziek zijn, ondervinden daarvan inkomensgevolgen. In het tweede ziektejaar gaat veelal het salaris al naar 70%, bij instroom in de Wia kan sprake zijn van verdere inkomenssteruggang. Sommige zorgverleners met post-COVID zijn inmiddels zo lang ziek dat zij zijn ingestroomd in de Wia. Zowel vanuit de vakbonden (CNV en FNV) als vanuit de Tweede Kamer wordt een beroep op de overheid gedaan om zorgverleners te compenseren als zij inkomensgevolgen hebben van langdurige klachten na een COVID-besmetting (post-COVID). De vakbonden vinden dat het de overheid kan worden verweten dat zorgmedewerkers onbeschermd hebben gewerkt; daarom zou de overheid wat moeten doen voor zorgverleners met inkomensgevolgen door post-COVID.</p> <p>Het stelsel van sociale zekerheid biedt een vangnet in geval van ziekte en/of arbeidsongeschiktheid. Kabinet Rutte III heeft in juni 2020 reeds aangegeven dat COVID geen reden is om daarop aanpassingen te doen. [Zie verslag van een VSO Kamerstuk 29544, nr. 1014.]</p> <p>Op 25 februari jl. heeft u de Tweede Kamer laten weten dat het kabinet met het oog op het behoud voor de zorg van zorgmedewerkers die na een COVID-besmetting langdurig ziek zijn geworden, zorgwerkgevers tijdelijk ondersteunt als zij na het tweede ziektejaar de loondoorbetaling van deze zorgverleners met minimaal zes maanden verlengen en met hen blijven werken aan herstel en re-integratie.</p> <p>Zowel FNV als CNV hebben VWS medio mei opgeroepen zorgmedewerkers met inkomensgevolgen als gevolg van post-COVID-klachten daarvoor te compenseren (via een fonds). Komt het fonds er niet, dan willen zij de staat aansprakelijk stellen voor geleden schade. Op ambtelijk niveau is 10 juni jl. een gesprek geweest met de voorzitter van CNV. Een vervolgesprek, met naast CNV ook FNV is op 7 juli as..</p> <p>Op 14 juni heeft u gesproken met een aantal zorgmedewerkers met post COVID-klachten die in de eerste golf al met COVID besmet zijn geraakt. FNV was daar ook bij aanwezig en heeft toen de rapportage over het meldpunt long COVID aan u aangeboden.</p> <p>In vervolg op het CD Lange termijn coronabeleid heeft u de Kamer op 27 juni geïnformeerd over de verkenning die u gaat doen rondom de ondersteuning van de groep zorgmedewerkers die in de eerste golf COVID kreeg en nu langdurig ziek is door post-COVID klachten.</p>
Context van het onderwerp	<p>Het vraagstuk van inkomensgevolgen voor zorgmedewerkers met langdurige klachten na een COVID-besmetting is in april 2021 voor het eerst door FNV geagendeerd voor een bestuurlijk overleg met vakbonden, beroeps- en werkgeversorganisaties. FNV vindt dat de overheid een tegemoetkoming moet geven voor de gezondheids- en financiële schade van zorgmedewerkers vanwege de grote risico's die zorgververleners hebben gelopen. FNV verwijt de overheid, dat zorgmedewerkers onbeschermd hebben gewerkt door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gebrek aan persoonlijke beschermingsmiddelen, - onduidelijke en onvolledige (preventie)richtlijnen van het RIVM, - onzekerheid over besmette patiënten/cliënten of collega's door het beperkt testen. <p>Het verzoek van FNV gaat daarmee uit van aansprakelijkheid van de overheid.</p>

	<p><i>Tijdelijke ondersteuning werkgevers voor behoud personeel</i></p> <p>Met de brief d.d. 25 februari jl. heeft u de Tweede Kamer geïnformeerd over de tijdelijke ondersteuning die het kabinet werkgevers biedt om medewerkers die na COVID langdurig ziek zijn geworden, voor de zorg te behouden. Het betreft een subsidie voor werkgevers die zorgmedewerkers die in de periode maart 2022 t/m december 2022 twee jaar ziek zijn en met wie de werkgever afsprekt de loondoorbetaling na het tweede ziektejaar met minimaal 6 maanden te verlengen; ondertussen blijven zij werken aan herstel en re-integratie. De subsidie dekt gemiddeld 50% van de kosten voor de loondoorbetaling.</p> <p>Voor een (onbekend) deel van de bedoelde langdurig zieke zorgverleners zal een verlenging van de loondoorbetaling en de langere hersteltermijn die dat betekent, geen perspectief op behoud bieden. Voor deze groep zal de roep blijven ook voor hen iets te doen.</p> <p>In de brief van 17 mei jl. geeft CNV aan dat zij de rechter zullen vragen zich uit te spreken over de rechtmatigheid van het handelen van de staat en over compensatie voor geleden schade, indien VWS niet uiterlijk 3 juni 2022 op hun oproep reageert.</p> <p>In de brief van 13 mei jl. vroeg FNV aan MSZW, MVWS, MOCW en MPVO €150 mln beschikbaar te stellen voor erkenning en tegemoetkoming van de gemaakte kosten voor werknemers met post-COVID-klachten in zorg en onderwijs. Komt het fonds er niet, dan zal FNV de staat aansprakelijk stellen.</p>
Kernboodschap	<ul style="list-style-type: none"> • Langdurige ziekte heeft grote gevolgen voor diegenen die dat treft, financieel en op andere leefgebieden. • VWS financiert een breed ondersteuningsaanbod voor iedereen die na een COVID-besmetting met post COVID-klachten kampt, ook zorgprofessionals kunnen daarvan gebruik maken. Zoals de ondersteuning door C-support en op het coronaplein, de tijdelijke regeling paramedische herstellzorg. En de richtlijnontwikkeling voor zorgprofessionals die met COVID-patiënten werken, zodat deze COVID-patiënten de best passende behandeling ontvangen. Ook wordt onderzoek gedaan naar aard en omvang van post-COVID-klachten en effectieve herstel- en nazorg. • Het liefst zien we zieke zorgmedewerkers zo snel mogelijk herstellen en terug aan het werk gaan. Dit is niet voor iedereen weggelegd: sommigen zullen een beroep moeten doen op de sociale zekerheid. • Dat stelsel kent geen onderscheid naar ziekte, de nadruk ligt op "wat kan iemand". Er is veel ruimte voor maatwerk om de re-integratie activiteiten af te stemmen op wat een individuele werknemer wel en niet kan. • Het kabinet wil focussen op een goede ondersteuning van het herstel en de re-integratie van personen met langdurige klachten na een COVID-besmetting, zo lang iemand nog mogelijkheden heeft om te werken. • Vanwege de uitzonderlijke omstandigheden in de zorg tijdens de eerste fase van de pandemie en met het oog op het behoud van medewerkers voor de zorg, biedt het kabinet middels eerder genoemde subsidieregeling tijdelijke ondersteuning aan zorgwerkgevers die na het tweede ziektejaar de loondoorbetaling verlengen en met hun langdurig zieke werknemers blijven werken aan hun herstel. • Voor de zorgmedewerkers die in de eerste golf COVID-zorg hebben verleend en nu in de Wia zijn ingestroomd, verkent het kabinet interdepartementaal welke eventuele aanvullende ondersteuning nodig is van zorgverleners die na een besmetting in de eerste golf (februari- juni 2020) nu al langer dan twee jaar door post-COVID klachten ziek zijn. Het kabinet kijkt daarbij breder dan de zorg: ook in andere branches zoals het onderwijs, is personeel tijdens de eerste golf aan het werk gebleven en kunnen gelijksoortige vragen spelen;

Politieke afspraken (regeerakkoord, convenant, coalitieafspraken e.d.)	N.v.t.
Feiten en Cijfers	<p>Omvang van de problematiek</p> <p>Een eenduidige diagnose van het ziektebeeld ontbreekt, waardoor er geen harde gegevens voorhanden zijn van de omvang van de problematiek. Diverse bronnen geven indicaties:</p> <p>Over het aantal zorgverleners dat met COVID besmet is (geweest) rapporteert het RIVM wekelijks in het epidemiologisch beeld. Tot en met 24 mei 2022 10.00 uur zijn 307.932 zorgmedewerkers in de leeftijd van 18 t/m 69 jaar met een positieve testuitslag voor SARS-CoV-2 gemeld. Of de besmetting heeft geleid tot ziekteverzuim en zo ja, de duur van dat verzuim is onbekend.</p> <p>In reactie op de aankondiging (25/2) van de tijdelijke ondersteuning van zorgwerkgevers gericht op behoud van zorgpersoneel dat na een COVID-besmetting langdurig ziek is geworden, heeft FNV aangegeven dat binnen enkele weken zo'n 900 zorgmedewerkers vanwege langdurige COVID-klachten hun baan dreigen te verliezen.</p> <p>In de brief van 13 mei geeft FNV aan dat de meldpunten voor zorg en onderwijs totaal meer dan 6.000 meldingen hebben ontvangen van werknemers met post COVID klachten. De gevraagde €150 mln voor een fonds is gebaseerd op €22.000 per werknemer met post COVID-klachten. Het bedrag van € 22.000,- is gebaseerd op het bedrag in de <i>Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten (TSB)</i> die voortvloeit uit het advies van de Commissie Heerts. Bij het bepalen van dat bedrag is gekeken naar de fondsen, voor asbest en OPS (schildersziekte). Het bedrag is uiteindelijk arbitrair vastgesteld om slachtoffers te erkennen en daarom financieel tegemoet te komen.</p> <p>Het Nederlands centrum voor beroepsziekten publiceert jaarlijks over de meldingen van beroepsziekten.</p> <p>2021</p> <p>De COVID-19 meldingen zijn over de volgende sectoren verdeeld: verpleeghuizen (40%), ziekenhuizen (29%), instellingen voor verstandelijk gehandicapten en psychiatrische patiënten (6%), maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting (o.a. kinderopvang, thuiszorg) (4%), overige gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (3%), ambulancediensten (1%) en overige (17%), waaronder onderwijs, brandweer, detailhandel en weg- en personenvervoer.</p> <p>2020</p> <p>De COVID-19 meldingen zijn over de volgende sectoren verdeeld: verpleeghuizen (48%), ziekenhuizen (30%), instellingen voor verstandelijk gehandicapten en psychiatrische patiënten (6%), maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting (o.a. kinderopvang, thuiszorg) (3%), overige gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (3%), ambulancediensten (2%) en overige (9%), waaronder onderwijs, brandweer, detailhandel en weg- en personenvervoer</p>

	<p>Vergelijking met SZW-fondsen voor werknemers met een asbestgerelateerde ziekte en OPS (schildersziekte) en het TSB-fonds</p> <ul style="list-style-type: none"> • De argumentatie voor de oprichting van fondsen voor asbest- en OPS-patiënten is vergelijkbaar met die voor de regeling voor Q-koorts en niet een op een te leggen op de groep van zorgverleners met long COVID. • Voor asbest speelde vooral dat het ziektebeeld leidde tot overlijden van het slachtoffer vóór afronding van een schadeclaim-procedure tegen de werkgever. • Voor OPS probeerden slachtoffers al jaren, grotendeels tevergeefs, hun voormalige werkgevers aansprakelijk te stellen. Dat lukte om diverse redenen niet; veel bedrijven bestaan niet meer, veel wisselende werkverbanden, welke werkgever nalatig is geweest is dan moeilijk te achterhalen. De gezondheidsschade leidt ook bij deze beroepsziekte, tot zeer schrijnende situaties. Beide argumentaties gelden vooralsnog niet voor COVID-patiënten. Long COVID-patiënten met een langdurig ziekteverzuim lijken daar uiteindelijk van te herstellen, hoewel dit nog niet geheel duidelijk is, en werkgevers in de zorg zijn goed in beeld. <p>Tegemoetkomingsregeling stoffengerelateerde beroepsziekten</p> <ul style="list-style-type: none"> • SZW werkt aan een Tegemoetkomingsregeling Stoffengerelateerde Beroepsziekten (TSB). Dit is op basis van een advies van de commissie vergemakkelijking schadeafhandeling beroepsziekten (de commissie VSAB), die onder leiding stond van Ton Heerts. • Werknemers die vanwege blootstelling aan biologische agentia ziek zijn geworden, zoals zorgmedewerkers met COVID, zullen daar geen aanspraak op kunnen maken. De TSB richt zich alleen op beroepsziekten die veroorzaakt zijn door blootstelling aan gevaarlijke stoffen. De regeling is bewust afgebakend tot deze categorie stoffen, omdat de problematiek bij blootstelling aan gevaarlijke stoffen is dat de latentietijd vaak heel lang is. Er zitten soms tientallen jaren tussen blootstelling aan een stof en het ontstaan van een ziekte of het overlijden als gevolg daarvan. Het betreft daarom vaak mensen die al vaak met pensioen zijn of niet meer bij de betreffende werkgever werken waar de blootstelling plaats vond. De tegemoetkomingsregeling voor blootstelling aan gevaarlijke stoffen komt er, omdat bleek dat het verhalen van de schade op de werkgever vaak zeer moeizaam is (documenten bestaan niet meer, of soms bestaat de werkgever niet meer). Die situatie werd politiek zeer schrijnend gevonden. En kon niet opgelost worden via het aansprakelijkheidsrecht. • Bij COVID ligt er tussen moment van blootstelling en ziek worden (danwel evt. overlijden) maar beperkte tijd. En is deze in principe te herleiden naar de werkgever (vaak is men daar nog gewoon in dienst) waar deze risico's op blootstelling zich hebben voorgedaan. Voor die gevallen geldt dat we hiervoor de reguliere sociale zekerheid hebben als vangnet (waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen ongevallen of ziekte op het werk of vanuit de privésituatie). En voorts het reguliere aansprakelijkheidsrecht. Dat laat onverlet dat er politiek voor gekozen kan worden om tot een zgn. onverplichte tegemoetkoming over te gaan (zoals bijv. ook bij Q-koorts).
Overig (zoals heikele punten en pers)	5.1.2I Eenheid kabinet

